

Raadsnota

Raadsvergadering 12 april 2021

Onderwerp: subsidies restauratie rijks monumentale voormalige Hervormde Irene-Emma Elisabethkerk Plenkertstraat 45

Aan de gemeenteraad,

1. Doel, Samenvatting en Advies van het raadsvoorstel

Bij de gemeente is een subsidieverzoek ingediend voor de restauratie en gedeeltelijke herbouw na brand van de voormalige hervormde Irene-Emma-Elisabethkerk in de Plenkertstraat. De Provincie Limburg heeft hiervoor al een subsidie voor verstrekt. Voor de casco-restauratie is in 2020 een omgevingsvergunning verleend door de gemeente.

Dhr. de Meij is voornemens om samen met drie investeerders de kerk in eigendom over te nemen, te restaureren en te herbestemmen tot een onderscheidend fine-dining restaurant. Subsidies, waaronder die van de gemeente, zijn volgens dhr. de Meij nodig om het project financieel haalbaar te maken. Daarnaast dient er nog een omgevingsvergunning voor de inrichting van het restaurant aangevraagd te worden.

De waarde van erfgoed in onze streek wordt breed erkend, o.a. in de Provinciale en Gemeentelijke visies Het zijn unieke identiteitsdragers. De herbouw van het door brand zwaar beschadigde kerkgebouw is een welkome stap in de 'upgrading' van de Plenkertstraat. Wij adviseren uw raad om:

1. Een subsidie van 10% van de subsidiabele kosten € 82.610,46 toe te kennen aan dit project en de middelen daartoe te onttrekken aan de algemene dekkingsreserve;
2. Aan de toegekende subsidievoorwaarden m.b.t. de verantwoording en controles te koppelen en aansluiting te zoeken bij de regeling van de Provincie van waaruit ook subsidie voor dit project is verstrekt.

2. Situatie / Aanleiding / Probleem

Bij de gemeente is door Klement rentmeesters namens dhr. de Meij een subsidieverzoek ingediend voor de restauratie en gedeeltelijke herbouw na brand van de rijks monumentale Irene-Emma-Elisabethkerk in de Plenkertstraat (zie bijlage). De Provincie Limburg heeft hiervoor al een subsidie verstrekt. Voor de casco-restauratie is in 2020 een omgevingsvergunning verleend door de gemeente.

Dhr. de Meij is voornemens om samen met drie investeerders de kerk in eigendom over te nemen, te restaureren en te herbestemmen tot een onderscheidend fine-dining restaurant. Met de eigendomsovername worden ook de omgevingsvergunning die nodig is voor de casco-restauratie en de provinciale subsidie overgenomen. Subsidies, waaronder die van de gemeente, zijn volgens dhr. de Meij nodig om het project financieel haalbaar te maken. Er dient nog een omgevingsvergunning voor de inrichting van het restaurant aangevraagd te worden.

Het Rijk en de Provincie hebben beleid en subsidieregelingen voor restauratie en onderhoud van erfgoed. Bij toekenning voorzien die subsidies in een deel van de dekking van de subsidiabele restauratie- en/of onderhoudskosten. Voor de overige dekking worden door de aanvragers, naast eigen middelen, vaak instanties als het Prins Bernhard Cultuurfonds, Elisabeth Strouven Fonds, Rabobank coöperatiefonds, Stichting Rozenheuvelfonds, investeerders, maar ook de Gemeente benaderd.

3. Relatie met bestaand beleid

De voorliggende aanvraag ligt in de lijn van de nog op te stellen visie voor Valkenburg West. Aanleiding voor deze visie was onder andere om meer traffic te genereren tussen het centrum van Valkenburg en Par'Course. Ongeacht wat de resultaten uit deze visie zullen zijn, is een belangrijke

voorwaarde voor traffic tussen beide locaties een prettige en veilige doorgang via de Plenkertstraat. Een opgeknapte kerk draagt daar zeker aan bij. Ook de plannen van de nu voor ogen zijnde exploitant om hier een high-end dining locatie te ontwikkelen draagt bij aan meer kwaliteit op de Plenkertstraat.

De voorliggende aanvraag is ons inziens niet aan te merken als buitenwettelijke subsidies als bedoeld in art. 4.23 lid 3. sub d. van de Awb. Daardoor is het ook niet mogelijk om de Algemene subsidieverordening Valkenburg aan de Geul 2016 desgewenst (deels) van toepassing te verklaren.

De Gemeente Valkenburg kent (nog) geen eigen subsidiebeleid voor erfgoed. In de begroting van 2019 zijn wel middelen gereserveerd voor onderhouds- en restauratiesubsidie naar aanleiding van een aantal concrete aanvragen daartoe. Van dit budget is in 2019 een bedrag van € 105.393 toegekend waardoor in de ze post een bedrag van € 44.607,- resteert. Daarnaast is er in 2020 een subsidie verstrekt voor de restauratie van de fresco's in de Romeinse Katakomben a € 15.000,-

Door de gemeente Valkenburg aan de Geul in gesubsidieerde onderhouds- en restauratieprojecten:

2007-2008 (€ 185.057,-)

- Consolidatie Kasteelruïne
- Restauratie fresco's st. Gerlachuskerk Houthem
- Restauratie kap en glas-in-lood H.H. Nicolaas en Barbarakerk Valkenburg
- Restauratie kap en glas-in-lood H.H. Mauritiuskerk in Schin op Geul

2010-2011 (€ 113.003,-)

- Sint Josephkerk te Broekhem;
- HH Monulphus en Gondulphus te Berg en Terblijt;
- Protestantse kloosterkerk te Valkenburg
- Tempeltje Romeinse Katakomben
- H.H. Nicolaas en Barbarakerk Valkenburg
- Gerlachuskerk Houthem

2019-2020 (€ 120.393,-)

- HH Nicolaas en Barbarakerk te Valkenburg;
- HH Monulphus en Gondulphus te Berg en Terblijt;
- HH Mauritius te Schin op Geul;
- Sint Gerlachuskerk te Houthem;
- Kloosterkerk Valkenburg;
- Sint Josephkerk te Broekhem;
- Kalkoven Biebosch te Sibbe;
- Grafmonument van jhr. Louis de Villers de Pit  te Schin op Geul;
- H. Familiekapel te Strabeek;
- Romeinse Katakomben;

De subsidies die in 2019 door de gemeente zijn verstrekt bedroegen 10% van de door de provincie en/of het rijk vastgestelde subsidiabele kosten.

4. Gewenst beleid en mogelijke opties

De waarde van erfgoed in onze streek wordt breed erkend, o.a. in het Provinciaal Omgevingsplan (POL), de Gemeentelijke Structuurvisie en de Toeristische visie. Het zijn unieke identiteitsdragers. Duurzame instandhouding van cultuurhistorische waarden in de gemeente Valkenburg aan de Geul draagt hieraan bij. Hoewel de Provincie in haar subsidieregelingen inmiddels de gemeentelijke cofinancieringsverplichting heeft laten vallen geven zij en het Rijk in hun beleidsnota's aan dat ze van gemeentes verwachten dat ook zij hierin hun verantwoordelijkheid nemen. Bovendien is de herbouw van het door brand zwaar beschadigde kerkgebouw een welkome stap in de opwaardering van de Plenkertstraat. Het is toe te juichen dat er initiatiefnemers zijn die de door brand zwaar beschadigde rijks monumentale kerk in ere willen herstellen. Ondanks de aanzienlijk schade heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) op basis van een eigen inspectie na de brand geconstateerd dat er nog voldoende historische waarden aanwezig zijn om de status van rijksmonument te handhaven. Daarnaast heeft de RCE een positief advies afgegeven in de

vergunningprocedure voor de casco-restauratie. Voor de ‘upgrading’ van de Plenkertstraat betekent de restauratie een aanzienlijke positieve impuls.

In lijn met de subsidies die de gemeente in 2019 verstrekt heeft voor restauratie en onderhoud van rijksmonumenten wordt dan ook geadviseerd om ook voor dit initiatief een gemeentelijke bijdrage a 10% van de subsidiabele restauratiekosten beschikbaar te stellen.

Daarmee zouden door de Provincie en de Gemeente 50% van de subsidiabele kosten gedekt worden. De overige 50% en de niet subsidiabele kosten worden gedragen door dhr. de Weij en 3 investeerders.

Staatssteun

Decentrale overheden kunnen het nationale staatssteunkader voor monumentenzorg (hierna: Monumentenregeling) gebruiken voor steun voor monumenten. Deze regeling biedt een juridisch kader, waarmee decentrale overheden steun aan monumenten staatssteunproof kunnen maken. Steunmaatregelen op basis van deze regeling hoeven niet aangemeld te worden bij de Europese Commissie; het Monumentenkader is door het ministerie van OCW kennisgegeven bij de Europese Commissie onder de Algemene Groepsvrijstellingsverordening. Jaarlijkse rapportage over de daadwerkelijke uitgaven is wel verplicht.

De Monumentenregeling is alleen van toepassing op compensatiesteun voor extra kosten voor de instandhouding en het herstel van monumenten. Om de subsidie staatssteunproof te maken op basis van de Monumentenregeling, moet in de subsidie beschikking naar de Monumentenregeling en het nummer van de kennisgeving, SA.40475 verwezen worden.

De voorgestelde subsidie vertrekking voor voldoet aan de voorwaarden voor monumentensteun van decentrale overheden omdat:

- het een rijksmonument betreft dat ingeschreven staat in het monumentenregister;
- de werkzaamheden vanuit technisch oogpunt noodzakelijk voor de instandhouding van het monument;
- de steun mag niet ingezet wordt voor commerciële en/of operationele activiteiten. Het betreft immers steun voor de casco restauratie die voorziet in de herbouw van de monumentale gebouwdelen naar de oorspronkelijke situatie voor de brandschade. Kosten ter verbetering van comfort of uitbreidingen van de gebouwen komen niet in aanmerking;
- cumulatie met andere steunmaatregelen is toegestaan, mits de steunintensiteit niet boven 100% van de totale kosten gaat.

De maximale steundrempel voor de toepassing van het Monumentenkader zijn:

- voor investeringssteun 100 miljoen euro per project;
- voor exploitatiesteun 50 miljoen euro per onderneming per jaar.

Steun voor het restaureren en conserveren van monumenten is bedoeld voor een zeer specifieke categorie projecten, die zonder staatssteun niet haalbaar zou zijn. De gevolgen voor het handelsverkeer en de mededinging zijn niet schadelijk indien:

- de begunstigden (eigenaren van monumenten die natuurlijke/rechtspersoon zijn) actief zijn op lokale markten;
- de concurrentie met vastgoedondernemingen zeer beperkt is, omdat de renovatiekosten hoog zijn.

Ook aan deze criteria voldoet de voorliggende aanvraag.

5. Samenwerking

n.v.t.

6. Aanbestedingen

n.v.t.

7. Duurzaamheid

n.v.t.

8. Financiën

Daar waar subsidies toegekend worden moet ook gecontroleerd worden of de toegekende middelen ook daadwerkelijk ingezet worden waar ze voor bedoeld zijn. Onder 3. Is al aangegeven dat er voor dit soort subsidies nog geen gemeentelijk beleid is vastgesteld. Wij adviseren u om, daar waar uw raad besluit om een subsidie toe te kennen, voor nu aansluiting te zoeken bij de regelingen van het de Provincie van waaruit ook subsidie voor dit projecten is verstrekt. Het is een gedegen en beproefde regeling en zorgt er bovendien voor dat de aanvrager geen extra administratieve lasten opgelegd krijgt bij de verantwoording.

Voor de subsidies die verstrekt zijn onder de provinciale subsidieregeling betekent dat er een financiële verantwoording op basis van offertes en betalingsbewijzen moet worden ingediend en steekproefsgewijs de kwaliteit van de uitvoering van de werkzaamheden door een toezichthouder van het team VTH e/o de beleidsmedewerker Cultureel Erfgoed van het team openbare Ruimte wordt gecontroleerd.

De hoogte van de toegekende subsidie bij het niet, niet geheel, of kwalitatief onvoldoende uitvoeren van de werkzaamheden of onderdelen daarvan kan bij de definitieve vaststelling naar beneden toe worden aangepast.

Het een totaal aan gevraagde subsidie bedraagt € 85.000,-. De door de provincie vastgestelde subsidiabele kosten bedragen € 826.104,64. Ter voorkoming van precedentwerking i.r.t. de in 2019 verstrekte gemeentelijke subsidies adviseren wij om de aanvraag met 10% van de subsidiabele kosten, zijnde € 82.610,46, te honoreren en de middelen daartoe te onttrekken aan de algemene dekkingsreserve. Daarmee blijft de mogelijkheid bestaan om met het restant uit de post voor restauratie en onderhoudssubsidies a € 44.607,- ook aan toekomstige initiatieven bij te kunnen dragen.

	Projectkosten	subsidiabele kosten	subsidie provincie (40%)	subsidie gemeente (10%)
Irene-Emma- Elisabethkerk	€ 853.901,46	€ 826.104,64	€ 330.441,86	€ 82.610,46

9. Communicatie

n.v.t.

10. Afwegingen en Advies

Op basis van het voorgaande adviseren wij uw raad dan ook om:

1. Een subsidie van 10% van de subsidiabele kosten € 82.610,46 toe te kennen aan dit project en de middelen daartoe te onttrekken aan de algemene dekkingsreserve;
2. Aan de toegekende subsidievoorwaarden m.b.t. de verantwoording en controles te koppelen en aansluiting te zoeken bij de regeling van de Provincie van waaruit ook subsidie voor dit project is verstrekt.

11. Bijlagen

- Collegenota d.d. 2 maart 2021
- Subsidieverzoek incl. subsidiebeschikking Provincie Limburg

Het college van burgemeester en wethouders van Valkenburg aan de Geul,

Mr. G.S. Reehuis
algemeen directeur/gemeentesecretaris

dr. J.J. Schrijen
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 2 maart 2021;

Gehoord de raadsadviescommissie EFTR de dato 24 maart 2021.

B e s l u i t :

- Een subsidie van 10% van de subsidiabele kosten a € 82.610,46 toe te kennen aan dit project en de middelen daartoe te onttrekken aan de algemene dekkingsreserve.
- Aan de toegekende subsidies voorwaarden m.b.t. de verantwoording en controles aansluiting te zoeken bij de regeling van de Provincie van waaruit ook subsidie voor dit project is verstrekt.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 12 april 2021.

De raad voornoemd,

mr. J.W.L. Pluijmen,
griffier

dr. J.J. Schrijen,
voorzitter